

Mobiliteitsbrief

voor een duurzaam lokaal mobiliteitsbeleid

november 2010

JOANNES SWINNEN - AWV

Winterdienst

Alle winterdiensten staan weer paraat om ijs en sneeuw te bestrijden. In deze Mobiliteitsbrief krijgt u tips voor een goede organisatie van uw winterdienst, die ook rekening houdt met fietspaden en met routes voor openbaar vervoer.

Interview

“Maak een prioritair strooiplan op”

Tijdens de strenge winter van vorig jaar doken er heel wat problemen op bij de organisatie van de winterdienst. Ilse Luypaerts, communicatieverantwoordelijke bij AWV geeft tips om het dit jaar beter aan te pakken.

Het is belangrijk dat steden en gemeenten beschikken over een winterplan. Dit plan bevat een beschrijving van de verschillende strooiroutes van de wegen in eigen beheer. Het is even belangrijk om ook een prioritair strooiplan op te maken. Een prioritair strooiplan beschrijft welke locaties en wegen voorrang krijgen bij het strooien in geval van zoutschaarste of hevige sneeuwval. Ilse Luypaerts: “Vorig jaar waren er te weinig gemeenten met een prioritair strooiplan. Bepaalde plaatsen moeten altijd bereikbaar blijven, zoals ziekenhuizen, politie en brandweer. Als er geen prioritair plan is, bestaat het risico dat daar niet gestrooid wordt en op andere – minder belangrijke – plaatsen wel. Vergeet ook niet om routes voor openbaar vervoer zo veel mogelijk mee in te calculeren in dat prioritair plan. Tot slot is het ook belangrijk om dit plan tijdig, duidelijk en eerlijk naar de inwoners te communiceren. Daardoor kan je het draagvlak voor de beslissingen vergroten.”

Sluit tijdig contracten af

Een van de grootste problemen tijdens de vorige winter voor steden en gemeenten was het gebrek aan zout. “Het is echt belangrijk om goede contracten af te sluiten met zoutleveranciers. In tegenstelling tot een offerte zorgt een contract wel voor een

gegarandeerde zoutvoorraad aan een vaste prijs”, zegt Ilse Luypaerts. “Gemeenten die dat vorig jaar niet deden, betaalden zich in februari blauw omdat het zout zo schaars geworden was.” Gemeenten hebben meestal ook een kleine voorraadruimte voor zout ter beschikking. Die wordt best zo snel mogelijk weer aangevuld na een strooibeurt. “Ideaal is als een gemeente altijd een voorraad in huis heeft om minstens tien keer alle strooi-trajecten in beheer van de gemeente te strooien”, zegt Ilse Luypaerts. “Zo ben je altijd goed voorbereid op een winterprik. Door een voorraad af te nemen bij de leveranciers hebben zij ook weer ruimte vrij om nieuw zout op te slaan, en zo kunnen we hopelijk een algemeen zouttekort vermijden.” Om zoutschaarste efficiënter te kunnen aanpakken wordt de samenwerking tussen AWV en de provincies die vorig jaar werd opgezet, verdergezet. Bij een dreigende zoutschaarste vragen de diensten van de gouverneurs aan alle steden en gemeenten om hun zoutvoorraad door te geven via www.winterdienst.wegenenverkeer.be. Op die manier kunnen de diensten van de gouverneur een overzicht maken van de voorraden (zie pagina 3) en aangeven waar er problemen zijn. “Zo is er constant een overzicht van de zoutvoorraad. Bij dreigende schaarste kunnen we zoutvoorraden eventueel herverdelen.”

“Zorg voor een goed contract met de zoutleverancier. Dat garandeert de zoutvoorraden en een vast prijs.”

*Ilse Luypaerts,
communicatie-
verantwoordelijke AWV*

PETER VAN HOOF

Kijk op www.wegenenverkeer.be (klik op ‘taken’ – ‘winterdienst’) voor meer tips en info. Gedurende de winter wordt deze site indien nodig geactualiseerd en uitgebreid. De informatie rond de winterdienst wordt aangeboden op een afgesloten deel van de website, waar u een wachtwoord voor nodig heeft. Steden en gemeenten kunnen een wachtwoord aanvragen bij hun provinciebestuur.

“Hou openbaarvervoerroutes sneeuwvrij”

Bij sneeuwval is het openbaar vervoer voor veel weggebruikers een ideaal alternatief. Chauffeurs laten hun auto gemakkelijker aan de kant staan en meer fietsers kiezen voor de bus. Het is dan ook essentieel dat maximale veiligheid voor het openbaar vervoer gegarandeerd wordt.

“Om de veiligheid voor onze reizigers te garanderen moeten openbaarvervoerroutes tijdens een koudegolf zo goed mogelijk berijdbaar gehouden worden, zegt Johan Bullynck van De Lijn. “Daarom vragen wij aan alle wegbeheerders om de straten waar openbaar vervoer rijdt hoge prioriteit te geven in het strooiplan. Dat geldt zeker voor

bus- en trambanen. Ook haltes worden best sneeuwvrij gemaakt zodat reizigers zo veilig en comfortabel mogelijk kunnen wachten. Het is ook belangrijk dat er goede afspraken gemaakt worden over het ruimen van de stelplaatsen van De Lijn. Alleen met de hulp van AWV en de lokale overheden kunnen we veilig en stipt openbaar vervoer bij winterweer garanderen.”

STEFAN VAN HUL

Maak goede afspraken voor het winteronderhoud van stelplaatsen en haltes.

“Aanspreekpunten bij de lokale overheden zijn essentieel voor een vlotte communicatie tijdens een koudegolf.”
 Johan Bullynck, directeur Exploitatie De Lijn

Aanspreekpunten

Vorig jaar liep een en ander fout. Dit jaar wil De Lijn, samen met de lokale overheden, dan ook lessen trekken uit die ervaringen. Bullynck: “Communicatie en overleg zijn essentieel. Daarom plannen we bilateraal overleg met alle lokale overheden. Het is de bedoeling om de knelpunten van vorig jaar te overlopen en vooral ook om aan-

spreekpunten op te lijsten. In geval van een wintercrisis moeten we weten wie we bij de lokale overheid kunnen bereiken. Ook de verantwoordelijken in de gemeenten moeten weten waar ze bij De Lijn terecht kunnen.”

Leuven

Prioriteit voor de bus

In Leuven maken de openbaarvervoerroutes al meer dan tien jaar deel uit van het prioritair strooiplan. Danny Stroobants, hoofd van de Reinigingsdienst: “Deels gebeurt dit op vraag van De Lijn. Maar we vinden het zelf ook belangrijk dat de bussen veilig door de stad kunnen rijden en dat de mensen op hun werk geraken. Elk jaar wordt

JERRY DE BRIE

het prioritair strooiplan bijgestuurd. Als er wijzigingen zijn in de busroutes, wordt ook het plan aangepast. De haltes worden waar mogelijk mee gestrooid door de grote wagens. In de stad wordt manueel sneeuw geruimd aan haltes van De Lijn. Dat gebeurt niet 's nachts, maar tijdens de werkuren. De stelplaatsen van De Lijn strooien we niet systematisch mee, behalve die van de gelede bussen. Als er problemen zijn op de andere stelplaatsen, verwittigt De Lijn ons en sturen we de strooiwagen er naartoe.”

Zout of pekelt?

In ons klimaat zijn zout en pekelt de meest efficiënte dooimiddelen. Strooien met droog zout is af te raden. Maar wanneer kies je voor nat zout en wanneer voor pekelt?

Droog/nat zout

Zout is duurder dan pekelt.

Droog zout waait makkelijker weg op een droge ondergrond, en belast zo nodeloos de fauna en flora in de berm.

Nat zout plakt beter aan de weg en heeft een langere werking dan pekelt want de concentratie zout is hoger.

Zout werkt beter als er veel verkeer met een behoorlijke massa over het gestrooide gebied rijdt. In straten met weinig verkeer raakt het zout niet goed vermengd met de sneeuw, waardoor het langer duurt eer alles ontdooit is.

Pekelt

Pekelt is zout verdund met water en is dus goedkoper in gebruik.

Pekelt heeft een hoge kleefkracht die ervoor zorgt dat het langer op de (droge) weg blijft liggen.

Pekelt heeft een lagere concentratie zout en werkt daarom minder lang.

Op fietspaden wordt het best altijd pekelt gebruikt. De intensiteit van het verkeer op een fietspad en de massa van een fiets zijn te laag om droog zout efficiënt te laten inwerken.

Rationeel strooien

Dendermonde heeft haar gemeentelijk strooiplan herwerkt. Tijdens de strenge winter 2009-2010 kwamen enkele tekortkomingen naar boven.

Daarop heeft de technische dienst alles herbekeken en op papier gezet. Burgemeester Piet Buyse en schepen van Openbare Werken Leen Dierick zijn tevreden over het nieuwe strooiplan. Nu is er een evenwichtigere dienstregeling uitgewerkt. Voor het strooien wordt er een beroep gedaan op heel wat mensen die 's avonds en 's nachts moeten kunnen uitrukken. "We wilden hen bovendien enkel laten uitrukken wanneer het nodig is", zegt burgemeester Buyse. Vroeger werd er gestrooid wanneer de Technische Dienst dat nodig achtte of

wanneer bijvoorbeeld de politie hen erom vroeg. "Nu heeft de stad een abonnement op een gepersonaliseerd weerbericht. Op basis daarvan beslist de Technische Dienst of er gestrooid moet worden en hoeveel. We besparen daarmee niet alleen op uren maar ook op zout. Wat goed is voor de beplanting, het wegdek en de riolering."

Pekelwagen

Bij sneeuwval of ijzel kunnen niet meteen alle straten worden aangepakt. In het strooiplan gaat er voorrang naar de belangrijkste wegen en de buslijnen. "Ook aan de fietspaden geven we prioriteit. In Dendermonde is er namelijk een grote scholengemeenschap. De aanliggende fietspaden worden meteen meegenomen in de reguliere strooibeurt door de strooi breedte aan te passen. Vrijliggende fietspaden ruimen we met een kleine tractor met sneeuwmes en strooiinstallatie", legt schepen Dierick uit. Nieuwe woonwijken waar er weinig verkeer is en veel jonge gezinnen wonen, staan helemaal onderaan de prioriteitenlijst. "In die wijken komt bestemmingsverkeer en amper doorgaand verkeer. De hinder bij sneeuw of ijzel zal dus een beperkte impact hebben. De sneeuwpret voor de kinderen willen we niet zomaar afpakken." Een van de drie strooiwagens was na 30 jaar dienst aan vervanging toe. Daar kwam een wagen met pekelininstallatie voor in de plaats. Die kan nat strooien, waardoor het zout meer

Dendermonde kocht een nieuwe wagen met pekelininstallatie.

"Op basis van een gepersonaliseerd weerbericht beslist de Technische Dienst om al dan niet te strooien."

Burgemeester Piet Buyse

blijft kleven en dus minder wegvliegt (zie hiernaast 'Zout of Pekel?').

Zoutvoorraad

Zoals elk jaar is er een aanbesteding voor strooizout. Een voordeel daarbij is dat de prijzen op voorhand vastliggen. "We gaan uit van een normale winter. Het heeft weinig zin om van een abnormale situatie als vorige winter uit te gaan. Blijven de winters even streng, dan zullen we op termijn bijsturen. Het strooiplan en alles wat erbij hoort blijven we ook de komende jaren aanpassen aan de situatie."

Communicatie

In het stadsmagazine van Dendermonde staat een uitgebreid artikel waarin het strooiplan wordt uitgelegd. De taakverdeling tussen AWW (gewestwegen, bruggen en spoorwegovergangen) en de gemeente komt aan bod. Bij het artikel hoort een bon voor een gratis zak strooizout waarmee de inwoners zelf het voetpad ijs- en sneeuwvrij kunnen houden.

Geef uw zoutvoorraden door

Alle partners op gebied van mobiliteit tijdens extreme winterse omstandigheden zaten onlangs rond de tafel om betere communicatieafspraken te maken en stelden daarvoor een 'Winteractieprotocol' op. Bij kans op zwaar winterweer zullen AWW, De Lijn, het Verkeerscentrum en de betrokken provinciegouverneurs continu overleggen om nakende problemen in te schatten en zo mogelijk een samenwerking op poten te zetten om de problemen op te lossen. Indien nodig communiceren de provincies hierover met de lokale overheden.

In het kader van het Winteractieprotocol kunnen de diensten van de Gouverneurs vragen om

bij dreigende zoutschaarste de zoutvoorraden in steden en gemeenten in kaart te brengen. Met dat algemene overzicht kan er flexibel op de situatie worden ingespeeld en kunnen de Gouverneurs samen met AWW de voorraden herverdelen. Daarom wordt aan lokale overheden gevraagd om bij een dreigend zouttekort twee maal per dag via www.winterdienst.wegenenverkeer.be hun zoutvoorraad door te geven aan de diensten van de gouverneur. De diensten van de gouverneurs bundelen deze gegevens en bezorgen een overzicht van de grootste noden aan AWW. Op www.winterdienst.wegenenverkeer.be vindt u een elektronisch invulformulier om de zoutvoorraad op een makkelijke en efficiënte manier door te geven.

THIERRY LEWILLIE - AWW

Zo spectaculair vonden ze het zelf niet. "Onze fietspaden waren mooi vrijgemaakt, zoals tijdens andere winters."

"Goede mensen en goede middelen, daarvan hangt het succes af. Niet van de hoeveelheid sneeuw die valt", zegt André Janssens, hoofd van de Technische Dienst. "Als we lof toegevoegd krijgen voor de sneeuwvrije wegen en fietspaden, dan is dat omdat we de juiste mensen inzetten op de juiste momenten."

Weerbericht

In Borsbeek zijn er twee ploegen die afwisselend om de week van wacht zijn. Ze krijgen

daarvoor een extra wachtvergoeding. "Maar we verwachten dan ook dat ze er staan op het moment dat we ze oproepen." Elke ploeg bestaat uit 3 personeelsleden, 2 voor de rijwegen en 1 voor de fietspaden.

"Het is van belang dat zij goed aangestuurd worden. Het weerbericht opvolgen is daarbij het belangrijkste wat er is. Van uur tot uur houden we de situatie in de gaten." Janssens overlegt daarover met de ploegbaas, de politie en de schepen van Openbare Werken. Samen schatten ze in wanneer er preventief gestrooid moet worden. "Zo voorkomen we dat verse sneeuw wordt vastgereden."

Licht materiaal

Het grondgebied van Borsbeek is niet bijzonder groot en ook het aantal kilometer fietspad is beperkt. Veel materieel is niet nodig. Er is 1 strooier voor de fietspaden. Vanaf dit jaar is er ook een nieuwe veegwagen uitgerust met sneeuwborstel. "We hebben gekozen voor een lichte wagen (inhoud 2m³) zodat we er heel gemakkelijk ook alle fietspaden mee kunnen vrijhouden. Die wagen hebben we via een samenaankoop aangeschaft bij Igean. Van Ovam ontvangen we daarvoor 50% subsidies."

Hoe fietspaden vrijhouden?

Gladheid bestrijden gebeurt het best met een borstelwagen met pekelfstrooier. Is de sneeuwlaag te dik, dan ruimt u beter eerst met de sneeuwschop. Zo raakt de borstel niet verzadigd door de sneeuw. Meteen nadat de sneeuw geruimd is, moet er gestrooid worden met pekelf.

Waarom pekelf strooien op een fietspad?

- Werkt ook bij lage verkeersintensiteit.
- Werkt onmiddellijk in op sneeuw en ijs.
- Heeft een hogere kleeftkracht en zal langer doorwerken op het fietspad.

Subsidies

Lokale overheden kunnen subsidies aanvragen voor de aankoop van veegmachines die ingezet worden voor het opruimen van zwerfafval. Mits aanpassing (als optie) kunnen bepaalde veegmachines ook gebruikt worden als sneeuwruimer voor het onderhouden van fietspaden in de winter. De optie als sneeuwruimer wordt evenwel niet gesubsidieerd. Dossiers voor de aanvraag van subsidies moeten worden ingediend bij OVAM.

Meer info: www.ovam.be, tel. 015-28 42 84, info@ovam.be.

SCHMIDT-BELGIUM

Met subsidiëring van Ovam kocht Borsbeek een nieuwe lichte veegwagen met sneeuwborstel aan.

Goed om weten

■ Campagne Mijnkortritten: inschrijven mogelijk

De vernieuwde website van de campagne 'Mijnkortritten' is online: www.mijnkortritten.be. Alle Vlaamse gemeenten kunnen er zich inschrijven om deel te nemen aan de campagne. Met 'Mijn korte ritten' kunnen zij stappen en fietsen promoten voor korte verplaatsingen die gewoonlijk per auto gebeuren. Met de ondersteuning en het campagnemateriaal van Mobiliteit 21 vzw roepen ze alle organisaties, verenigingen of groepen uit hun gemeente op om tijdens de campagnemaand van 21 maart tot 21 april 2011 de auto zoveel mogelijk te laten staan. De inschrijvingen voor organisaties en groepen starten op 10 januari 2011.

■ Nieuwe brochure toegankelijkheid

Enter vzw publiceerde met steun van De Vlaamse overheid, Gelijke Kansen in Vlaanderen een praktische brochure rond de toegankelijkheid van het publiek domein. De brochure bevat tekeningen met bijbehorende beknopte toelichting en kan (gratis) aangevraagd worden bij Gelijke Kansen in Vlaanderen (gelijkekansen@vlaanderen.be - 02 553 58 46) of bij Enter vzw (info@entervzw.be - 011 26 50 30).

Actuele 'goed om weten'-berichten vindt u op www.mobiervlaanderen.be/convenants, 'wat is nieuw?'

